

رفرماسیون مذهبی در اروپا و تأثیر آن بر تأسیس مستعمرات در آمریکای شمالی

مه‌ری بسناس^۱ و الیزابت تربین^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۲۰

چکیده

پروتستانتیسم در اروپای قرن شانزدهم میلادی توسط مارتین لوتر کشیش آلمانی و ژان کالون، رهبران این رفرم مذهبی بنیان‌گرفته، سبب ایجاد انشعاب در دین مسیح شد و به دنبال آن اختلافات فراوانی در سراسر اروپا در بین پیروان مسیحیت به وجود آمد که عکس‌العمل‌های گوناگونی نیز در پی داشته، موجب پیکارهای خونینی گردید. این دوران از تاریخ اروپا، مشهور به نهضت اصلاحات دینی می‌باشد که با عصر اکتشافات جغرافیایی همزمان بود و در پی کشف قاره آمریکا توسط کریستف کلمب بسیاری از ناراضیان مذهبی و هم‌چنین کسانی که به دلیل روی آوردن به مذهب پروتستان توسط هم‌کشیشان و هم‌شهریان خود شکنجه و آزار می‌شدند فرصت مناسبی یافتند تا برای برخورداری از آزادی عقیده و رهایی از ستم مخالفان به ماورای اقیانوس و به سوی جهان نو سفر کنند و پایه و اساس مستعمرات را در آمریکای شمالی پی‌ریزی نمایند. پرسش اصلی این پژوهش آن است که رفرم مذهبی در اروپا چه تأثیری بر تأسیس مستعمرات در آمریکای شمالی داشت و چه نقشی ایفا نمود؟ باید گفت که با مطالعه این رویداد تاریخی - مذهبی می‌توان چگونگی این رفرماسیون مذهبی، منشأ آن و تأثیر آن در ایجاد مستعمرات در منطقه یادشده را مورد بررسی قرار داد. نتیجه‌ای که از این تحقیق حاصل می‌گردد شناسایی دستاوردهای پروتستانتیسم در آن دوران و اثرات آن در جهان مدرن امروزی می‌باشد. پژوهش حاضر در نظر دارد تا با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از منابع تحقیقاتی داخلی و خارجی که عمده آن کتابخانه‌ای و اسنادی می‌باشند، تأثیر رفرم مذهبی در اروپا را در ایجاد مستعمرات در آمریکای شمالی مورد مطالعه و تحقیق قرار دهد.

کلید واژه‌ها: پروتستانتیسم، مارتین لوتر، اروپا، آمریکا، مستعمرات.

استناد فارسی (شیوه APA، ویرایش هفتم، ۲۰۱۹؛ شیوه APSA)

بسناس، مه‌ری؛ تربین، الیزابت (پاییز ۱۴۰۴). «رفرماسیون مذهبی در اروپا و تأثیر آن بر تأسیس مستعمرات در آمریکای شمالی». پژوهشنامه تاریخ، سیاست و رسانه، سال هشتم، شماره ۳، پیاپی ۳۱، صص ۱۳۴-۱۱۷.

^۱. استادیار گروه معارف و علوم اسلامی، دانشکده الهیات، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. ایمیل: m.basnas@tabrizu.ac.ir

^۲. دانش‌آموخته کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان، دانشکده حقوق و علوم اجتماعی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

ایمیل: elizabeththarbor@yahoo.com

کپی‌رایت © ۲۰۱۰، ایسک (اندیشکده مطالعات راهبردی کریمه شیراز). این متن، مقاله‌ای برای دسترسی آزاد است که با توجه به استاندارد بین‌المللی CCA (Creative Commons Attribution) نسخه 4.0 توزیع شده است و به دیگران اجازه می‌دهد این اثر را با باریگری کنند، آن را با دیگران به اشتراک بگذارند و مطالب را اقتباس کنند.

۱. مقدمه

اوایل قرن شانزدهم و حتی پیشتر از آن کلیساهای جهان مسیحیت در اروپا دستخوش فساد و ناپاکی متولیان آنها گردیده بودند به طوری که معتقدان مسیحی به ستوه آمدند، البته هر انسان آزاده‌ای که ندای اعتراضی را در دل خود می‌شنید، یا تفکیر می‌شد و یا به کام مرگ و نیستی فرستاده می‌شد. در این اوضاع نابسامان راهبی نستوه به نام مارتین لوتر^۱ زاده شده در آلمان، فریاد رسوایی سردمداران فاسد کلیسا را سرداد. به خصوص در مورد فروش آمرزش نامه‌ها که چندی بود توسط پاپ جهت تأمین مخارج کلیسا در بین مردم فروخته می‌شد.

نه تنها مارتین لوتر بلکه مصلحانی نظیر ژان کالون^۲ و دسیدریوس آراسموس^۳ نیز به صدا درآمده و از پاپ و کشیشان بی‌کفایت کلیسا پرده‌داری می‌نمودند. این ندای اعتراضی که نهضت اصلاح دینی را دربرداشت موجب آشوب و نابسامانی فراوانی در سرزمین‌های اروپایی شده، بین پیروان کاتولیک و پروتستان خصومت‌ها و زد و خوردهای شدیدی درگرفت به طوری که مسیحیان بسیاری را به کام مرگ کشانید.

این نکته نیز باید خاطر نشان شود که نهضت اصلاح دینی همزمان با عصر اکتشافات و کشف قاره آمریکا صورت پذیرفت، در نتیجه پس از مدت زمانی چون پیروان آیین پروتستان توسط همکیشان کاتولیک و مخالفین خود مورد آزار و اذیت قرار می‌گرفتند به آمریکا مهاجرت کردند تا در آن سرزمین آزادانه به انجام اعمال دینی خویش پرداخته، روزگار را در آسایش سپری نمایند.

بدین ترتیب ایجاد مستعمرات در آمریکای شمالی توسط مهاجران اروپایی به خصوص انگلیسی‌ها آغاز گردید. این تحقیق در نظر دارد که تأثیر رفرم مذهبی (پروتستانتیسم) در اروپا را بر تأسیس مستعمرات در آمریکای شمالی مورد مطالعه و بررسی قرار دهد.

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های گوناگونی در قالب مقاله و کتاب در مورد آیین پروتستان، رفرم مذهبی در اروپا، رهبران پروتستان، پیامدهای سیاسی، اجتماعی و بین‌المللی آن توسط نویسندگان خارجی و مؤلفان ایرانی صورت گرفته و تحقیقات متعددی نیز در مورد عوامل و منشاء پروتستانتیسم و گسترش آن در سایر کشورهای اروپایی به رشته تحریر درآمده و مباحث و مطالبی در تألیفات گوناگون، چگونگی این رفرم‌های مذهبی و جزئیات این ماجرا تشریح و تبیین شده‌اند. اما پژوهش حاضر در نظر دارد تا

¹. Martin Luther

². John Calvin

³. Desiderius Erasmus

تأثیر پروتستانتیسم در اروپا را بر تأسیس مستعمرات در آمریکای شمالی مورد بررسی و مطالعه قرار دهد.

پاتریسیا بریل^۱ در اثر مدون خود، «تاریخ مذهبی اروپا»، تاریخ پرفراز و نشیب نقش مذهب در اروپا را تألیف نموده و با بیانی ساده و روان به رابطه‌ی تحولات تاریخی - اجتماعی با دگرگونی‌های مذهبی در اروپای مسیحی پرداخته، این اثر سودمند به قلم محمدجواد محمدی ترجمه شده است.

«تاریخ جامع ادیان» تألیف جان بایر ناس^۲ و ترجمه علی اصغر حکمت (۱۳۸۸) است. در این اثر ارزشمند، نویسنده شرح جامعی در مورد همه ادیان داده و تلاش نموده تاریخ پیدایش و عقاید آنها را به طور مفصل مورد بررسی و مطالعه قرار دهد. این کتاب منبع مناسبی برای رجوع محققان و پژوهشگران در زمینه ادیان و مذاهب می باشد.

«مقدمه‌ای بر تفکر نهضت اصلاح دینی» اثر آلستر مک‌گراث^۳ و ترجمه بهروز حدادی (۱۳۸۲) می‌باشد که مؤلف در آن در آغاز، نهضت اصلاح دینی و شاخه‌های آن را معرفی نموده و وضعیت دین را در پایان قرون وسطی بررسی کرده، همچنین به معرفی رهبران اصلی اصلاحگران و شرح اندیشه‌های آنان پرداخته و در ضمن نقش دو جریان فکری اومانیسیم^۴ و حکمت مدرسی^۵ را در این نهضت مورد تحلیل قرار داده است.

۳. آیین پروتستان و منشاء آن

در آغاز قرن شانزدهم و از دیرباز، کلیسای مغرب زمین، غرق در مشکلات دنیوی شده و دچار خودسری و هوی‌پرستی گردیده بود و دیگر نمی‌توانست جوابگوی خواسته‌های مسیحیان مؤمن باشد (بریل، ۱۳۹۶: ۳۹۹). دسیدریوس آراسموس^۶ و سایر منتقدان کلیسای کاتولیک، معتقد بودند که آیین بسیار سطحی شده مذهبی، نیازهای معنوی خدمتگزاران کلیسا را تأمین نمی‌کند. آنها می‌گفتند که کشیشان بی سواد و تربیت نشده برای خدمت کردن به مردم، از کفایت لازم برخوردار نیستند.

1. Patricia Briel

2. John Boyer Noss

3. Alister McGrath

4. Humanism یا انسان‌مداری که یکی از برجسته‌ترین مشخصه‌های عصر جدید است. اومانیسیم، جنبش فکری بود که درصدد احیای ارزش‌های انسانی و طبیعی یونان باستان در چهارچوب ادبیات و هنر برآمد. ر.ک: محمد سلماسی زاده، تاریخ اروپا از رنسانس تا انقلاب فرانسه، تهران، انتشارات میثاق فرزندگان، ۱۳۹۵، ج ۲، ص ۹۹.

5. Scolastique در قرون وسطی بحث علمی و حکمتی تماماً منحصر به مدارس دیر و کلیسا بود. و تعلیمات به قیود مدارس مزبور مقید بود. یعنی دستورات اولیای دین مسیح. در آن دوران مدرسه به زبان لاتین اسکولا نامیده می‌شد. از اینرو تمامی علم و حکمت آن دوران را منتسب به اسکولا نموده و اسکولاستیک می‌نامیدند. ر.ک: محمدعلی فروغی، سیرحکمت در اروپا، تهران، انتشارات زوار، ۱۳۴۴، ج ۱، ص ۸۸.

6. Desiderius Erasmus دانشمند متون یونانی، فیلسوفی هلندی بود که یکی از مشهورترین انسانگرایان قرن شانزدهم به شمار می‌رفت. ر.ک: جیمز آکوریچ، رنسانس، ترجمه آریتا یاسائی، تهران، انتشارات ققنوس، ۱۳۸۰، ص: ۲۸.

اسقف‌های دوران رنسانس به شدت درگیر سیاست‌های محلی و ملی بودند (کوریگ، ۱۳۸۰: ۲۹) و پاپ‌ها برای تأمین هزینه‌های گزاف به فروش آمرزش‌نامه‌ها روی آوردند. کلیسا خرید این آمرزش‌نامه‌ها را باعث نجات از گناهان و عذاب الهی و حتی امید راه‌یابی به بهشت معرفی می‌کرد (بریل، ۱۳۹۶: ۳۹۹) و سخن دیگر اینکه، نظام رسمی کلیسا به شدت به تغییر و تحولاتی اساسی نیاز پیدا کرده و دیوان‌سالاری کلیسایی در اوج فساد و بی‌کفایتی قرار گرفته بود. در میان روحانیان، اخلاق تنزل پیدا کرده و در میان مردم نیز بدنام شده و مورد بی‌اعتمادی آنان قرار گرفته بودند (مک‌گراث، ۱۳۸۲: ۵۱).

در چنین اوضاع نابسامانی مارتین لوتر^۱ پا به عرصه میدان گذاشت. او در سال ۱۴۸۳ میلادی در شهر آیسلین^۲ از توابع ایالت تورینگن^۳ در آلمان به دنیا آمد و در سال ۱۵۰۵ میلادی در شهر ارفورت^۴ به کسوت رهبانیت درآمد (بریل، ۱۳۹۶: ۴۰۰). لوتر راهی بود که به چشم خویش فساد آشکار دستگاه مرکزی و دادگاه اداری پاپ را دیده بود. لوتر از قدرت سخنوری خوبی بهره‌مند بود و در برانگیختن احساسات مردم بر ضد سوء استفاده کردن کلیسا به خصوص آمرزش فروشی آن تلاش نموده، از آن انتقاد کرد و گفت: مومن فقط با نماز خواندن، دعا و انجام امور خیر و نه با پرداخت پول به کلیسا از گناهان خود آمرزیده می‌شوند (آدلر، ۱۳۸۷: ۳۹۸). به عبارتی دیگر، به نظر لوتر نجات، از راه عمل یا انجام وظیفه و وفاداری دین و مذهب به دست نمی‌آید، بلکه نجات فقط به لطف الهی امکان پذیر است (نوروزی، ۱۳۸۹: ۱۰۸). او از ذهنی حسابگر برخوردار بود و وقت خود را با موعظه تلف نمی‌کرد و به صراحت تأکید می‌کرد که پیروان پاپ حقیقت را وعظ نمی‌کنند (دوسانتیلانا، ۱۳۴۵: ۱۵۹-۱۵۸).

مارتین لوتر که دانشمند علوم دینی و انسان‌گرای آلمانی (۱۴۸۳-۱۵۴۶) نیز به شمار می‌رفت، در اکتبر ۱۵۱۷م. آشکارا قدرت کلیسا را به چالش دعوت نمود. او ۹۵ فرضیه عنوان کرد و در آنها به شرح کارهایی از کلیسا پرداخت که عقیده‌اش منتهی به سوء استفاده، تحریف و تضعیف ایمان می‌شد. چهار سال بعد، مواجهه و ضدیت لوتر با کلیسای کاتولیک منجر به تکفیر او گردید و از کلیسا اخراج شد. اما در آن دوران، راهکارهای او موجب شروع اصلاحات گردیده بود. اصلاحاتی که با وجود سایر انسان‌گرایانی نظیر ژان کالون^۵ فرانسوی و هنری ششم پادشاه انگلستان که با کلیسای کاتولیک قطع رابطه کرد، موجب پیدایش مذهب پروتستان گردید (کوریگ، ۱۳۸۰: ۳۰).

در واقع، پروتستانتیسم بر این باور است که کلیسا باید به جنبش درآید، بررسی شود، تصفیه گردد و از نو ساخته شود. نمی‌توان گفت که فقط آن را یک بار نوسازی نمود. زندگانی کلیسا باید زندگانی

². Martin Luther

³. Eiselben

⁴. Thueringen

⁵. Erfurt

¹. John Calvin

توأم با نوسازی دائمی باشد(براون، ۱۳۸۲:۱۱۰). از دیدگاه تیلیش^۱ می‌توان شکل و محتوا را در مورد کلیسا مطرح کرد. کلیسای کاتولیک بر حفظ شکل تأکید می‌کرد و اعتقاد داشت که محتوا و باطن را باید فدای ظواهر و شعائر کلیسا نمود و آن‌چنان شیفته ظاهر بود که محتوا و باطن را در خطر سقوط و اضمحلال قرار داد. ولی در نقطهٔ مقابل آن باید گفت که مذهب پروتستان به نابودی شکل و ظاهر همت می‌گماشت و بر حفظ محتوا و باطن تأکید می‌نمود(نوروزی، ۱۳۸۹: ۱۱۵). باید خاطرنشان کرد که الهیات لوتر به دنبال وارستگی مسیحی مؤمن از بندگی و اسارت پاپ و حرکت به سوی ماورای دین و اجتناب از اندیشه عقلانی می‌باشد. به سخنی دیگر، اطاعت دینداران از اراده پروردگار و پیروی از دین نتیجه ایمان آزادانه است(ساداتی نژاد و نوریان دهکردی، ۱۳۹۹:۱۱۵۳).

توجه به این نکته مهم، نادیده گرفتن تعلیمات الهی و حقیقی حضرت مسیح علیه‌السلام باعث انحراف در مسیحیت گردید. به‌طور معمول منشاء این کج روی‌ها متوجه متولیان امور مذهب و کلیسا یعنی پاپ‌ها و کشیشان کم سواد می‌شد که با زیاده‌خواهی، هوس و طمع در امور دنیوی از مسیر راستین معنویت منحرف گردیدند. افزون بر این نه تنها خود در گرداب گمراهی گرفتار می‌آمدند بلکه توده بسیاری را نیز در دریای تباهی غرق می‌نمودند و صدای اعتراض روشنگران، مصلحان و ژرف‌اندیشان دینی را در نطفه خفه می‌کردند. مردانی به ظاهر دیندار، در کسوت روحانیت، موجب انحرافات گسترده و غیرقابل جبران در معارف الهی می‌شدند و مسیحیان مؤمن را با انجام اعمال نادرست خویش به ستوه می‌آوردند. اما در این میان مارتین لوتر، راهبی آگاه با ذهنی دوران‌دیش، قاطعانه و شجاعانه در برابر قدرت بلامنازع کلیسا ایستاد و با شهادت عقاید خویش را بیان نمود و بنیانگذار آیین جدیدی شد که دستاوردهای آن تا به امروز قابل مشاهده است.

۴. پروتستان‌تیسیم در اروپا

ذکر این نکته ضرورت دارد که الهیات رفرم مذهبی (پروتستانی) بر ایمان و عملکرد مسیحیت به روش‌های بی‌شماری تأثیر گذاشته (Burrell, 2018: 115) و شاید از میان تمام جنبش‌های تجدید دینی در ۲۰۰۰ سال گذشته، جنبش اصلاحات از تأثیرگذارترین جنبش‌ها بوده، در واقع آنچه که ۵۰۰ سال پیش رخ داد به آغاز دوران جدیدی در سیاست، قانون، فرهنگ، آموزش و اقتصاد و حتی بر دانش مدرن نیز تأثیرگذار بوده است. پروتستان‌تیسیم ابتدا در اروپا و سپس فراتر از آن، گسترش یافت و کل جهان را تغییر داد(Birkas, 2018: 2).

^۱ Paul Tillich الهی دان و فیلسوف آلمانی تبار مشهور و بزرگترین متکلم قرن بیستم آمریکا است. به طور کلی هدف اصلی وی در مجموع فعالیت‌های علمی و دانشگاهی‌اش آن بود که مسیحیت را به شکلی قابل فهم و متقاعد کننده برای مردم معرفی کند. ر.ک: <https://www.iranketab.ir>

جنبش اصلاح دینی در قرن شانزدهم در اروپا آغاز شد و دنیای مسیحیت غربی را به دو نیم کرد و به تحولات سیاسی، جنگ‌های مذهبی و تغییرات فرهنگی منجر شد. رهبران پروتستان مانند مارتین لوتر و ژان کالون آنچه را که به‌عنوان مفسد و بدعت‌های کلیسای کاتولیک می‌دانستند، همچنین تشریفات و آموزه‌هایی که احساس می‌کردند از ایمان واقعی منحرف می‌شوند، تقبیح کردند (Uhlmann and Jeffrey Sanchez-Burks, 2014:4-5).

لوتر، اسفار عهد جدید را از لاتین به زبان آلمانی ترجمه نمود و ترجمه کامل کتاب مقدس را در سال ۱۵۳۴م. منتشر کرد. راهب آلمانی، با این ترجمه در واقع اصل برجسته و بارز اصلاح مذهبی را برقرار کرد. به طوری که خواندن این کتاب برای عموم مردم به زبان مادری، آسان شد و برای نخستین بار به زبان آلمانی، جامعه ادبی و لغت واحدی را پوشانید و از این راه وحدت فرهنگی ملت آلمان متقن گردید. لوتر متوجه شد اکثریت مردم آلمان طرفدار او هستند، و در بسیاری از ایالات آن کشور که شاهزادگان حکومت می‌کردند، عهد خود را با پاپ شکستند و به اصول لوتری ایمان آورده و پروتستان نامیده شدند (رضایی، ۱۳۸۶:۱۶۲).

می‌توان گفت نقش اساسی جدایی پروتستان از کلیسای رومی را باید در واقع توسط دولت شهرهای آلمانی اوگسبورگ^۱ و استراسبورگ^۲ دانست و همچنین سه دولت شهر سویسی زوریخ^۳، برن^۴ و بازل^۵ و نیز ژنو^۶ متحد اتحادیه سویس، در این امر نقشی اساسی ایفا کردند (توین بی، ۱۳۶۲:۵۹۸). لوتر در سال ۱۵۴۶م. درگذشت اما اصول اصلاحیه او از آلمان مرکزی به شمال و جنوب آن سرزمین گسترش پیدا کرده، از آنجا به کشورهای نروژ، سوئد، دانمارک و کشورهای ساحلی بالتیک نفوذ کرد.

باید اشاره شود که اصلاحات مذهبی در سویس به صورتی عالی‌تر و قاطعانه‌تر درآمد، کشیشی دانشمند به نام اولریش زوینگلی^۷ با آموزه‌های اومانپست‌ها^۸ آشنا شده، با مبارزه‌ای که آن گروه بر ضد اوهام و خرافات می‌کردند، همراه گردید و بازگشت به حکم صریح کتاب مقدس را پایه و اساس مسیحیت قرار داد و در شهر زوریخ نوشته‌های اصلی انجیل‌های چهارگانه سایر رسالات را در دسترس استفاده عموم مردم قرار داد و گفت: مسیحیان فقط باید طبق احکام کتاب مقدس عمل نمایند و دیگر هیچ. در زمان زوینگلی بیشتر اصول اصلاحاتش در بسیاری از کشورهای اروپای مرکزی منتشر گشت و در نهایت منجر به جنگ‌های داخلی گردید که این ستیزهای بی‌رحمانه اغلب

1. Augsburg

2. Strasburg

3. Zurich

4. Bern

5. Basel

6. Geneva

7. Ulrich Zwingli

8. Humanists

بین پیروان زوینگلی و مسیحیان کاتولیک اتفاق افتاد و خود او نیز در یکی از آن جنگ‌ها در سال ۱۵۳۱ م. کشته شد.

در قرن شانزدهم آتش جنگ بین دو فرقه در فرانسه هر روز بیشتر شعله‌ور می‌گردید تا اینکه به کشمکش‌های خونین داخلی منجر شد. کشیش‌های کاتولیک وابسته به دربار فرانسه به هراس افتادند و درصدد برآمدند که پروتستان‌ها را درهم شکنند و صدای اصلاح طلبی آنان را خاموش کنند. اما در هلند، جنگ و خونریزی در بین این دو فرقه به مراتب بیشتر بود. باید خاطر نشان کرد که تلاش پادشاهان اسپانیایی مسلط بر هلند، برای سرکوبی فریادهای اصلاح طلبانه بود، اما هلندیان معتقد بودند که باید نسبت به مسائل مذهبی و آزادی ایمان و عقیده، استدلال داشته باشند. بنابراین نوشته‌های لوتر و زوینگلی در میان این مردم به سرعت منتشر گشت و علیرغم سرکوب و خونریزی که توسط پادشاه اسپانیا فیلیپ دوم بر علیه آنان صورت گرفته بود، سرانجام هلند استقلال اصول کالوینیسیم^۱ که جزء پروتستان‌ها هستند را به طور رسمی اتخاذ نمود و کلیسای این کشور بر اساس قوانین و آیین دموکراسی تشکیل شد (رضایی، ۱۳۸۶: ۱۶۷-۱۶۲) و عده‌ای از پیروان لوتر و مصلحان سویس در انگلستان به قتل رسیدند و عده‌ای دیگر این کشور را ترک کردند. زمانی که ملکه ماری (کاتولیک متعصب) به پادشاهی انگلستان رسید تلاش نمود، مملکت خویش را بار دیگر تحت ریاست روحانی پاپ روم قرار دهد. در زمان سلطنت او تعداد زیادی از دینداران مسیحی کشته شده و یا زنده زنده در آتش سوزانده شدند تا وقتی که ملکه ماری از دنیا رفت و خواهرش الیزابت به سلطنت رسید. الیزابت طرفدار آیین پروتستان بود و تمام مردم انگلستان به این مذهب روی آوردند و تا امروز نیز انگلستان در شمار سرزمین‌های پروتستان مذهب به‌شمار می‌رود (همان: ۱۶۹-۱۶۸).

اصلاحات انگلیسی منجر به سرنگونی اقتدار کاتولیک و تأسیس کلیسای انگلیکان^۲ شد. با این حال، برخی از مخالفان احساس کردند که کلیسای انگلیکان در اصلاحات خود به اندازه کافی پیش نرفته است. مخالفان سیاسی با تمسخر به آنها برچسب «پوریتن»^۳ می‌زدند و آنها را متعصب مذهبی می‌خواندند (Uhlmann and Jeffrey Sanchez-Burks, 2014: 5).

در سال ۱۶۴۰ میلادی پارلمانی تشکیل گردید که پوریتن‌ها در آن بیش از سایرین بودند به حدی که با تصویب و تصمیم آنان، اسقف اعظم را در مجلس برکنار نمودند و با پادشاه انگلستان نیز به خصومت برخاستند که در نتیجه این جنگ و ستیز چارلز^۴ پادشاه انگلستان مغلوب و کشته شد و

۱. Calvinism نام فلسفه و مکتب سیاسی و مذهبی منسوب به ژان کالون (۱۵۶۵-۱۵۰۹) فیلسوف و اندیشمند فرانسوی می‌باشد. ر.ک: <http://pajoohi.ir>

۲. Anglican انگلیکان یکی از بزرگترین شاخه‌های مسیحیت است که تا سال ۲۰۰۱، حدود ۱۱۰ میلیون طرفدار در سراسر جهان دارد. ر.ک: <https://abadis.ir>

۳. Puritans قومی از مسیحیان که به ظاهر انجیل عمل کنند و متعصب و متعبد باشند و آنگاه که خاندان استوارت به شکنجه آنان پرداختند بسیاری از ایشان به آمریکا مهاجرت کردند. ر.ک: <https://abadis.ir>

۴. Charles

الیور کرامول^۱ سرکرده شورش پوریتن‌ها به مدت بیست سال بر انگلستان حکومت نمود. که در پی این حادثه و کشمکش کلیسای پوریتن‌ها با قدرت تمام برقرار گردید. و پایه مذهب پرسبیتی^۲ رواج یافت و در سال ۱۶۴۶ میلادی اعتقادنامه‌ای در پارلمان تصویب گردیده پایه و اساس اصلاح مذهبی پروتستانی در اسکاتلند و آمریکای شمالی گردید (بایرناس، ۱۳۸۸: ۶۸۳-۶۸۲).

بدیهی است که هر ایده، آیین و اندیشه نوین در عرصه‌های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و... در جامعه‌ای می‌تواند تأثیرگذار و سازنده باشد و در اجتماعی دیگر، مخرب و ویران کننده به شمار آید. عده‌ای آن را پذیرفته و عده‌ای با آن مخالفت می‌ورزند و حتی به کشمکش و ستیزه جویی روی می‌آورند تا جایی که جان خود را در راه دفاع از آن و یا مخالفت با آن از دست می‌دهند. پیدایش فرقه پروتستان در مسیحیت نیز از این قاعده مستثنی نبود.

به عنوان مثال خصومت‌ها و کشمکش‌های بین دو فرقه پروتستان و کاتولیک گاهی آنقدر متشنج و شدید می‌شد که افراد هر دو فرقه لباس جنگ بر تن نموده با یکدیگر مبارزه می‌کردند. یکی از وحشتناک‌ترین جنگ‌هایی که بین این دو فرقه مذکور رخ داد، به جنگ سن بارتلمی^۳ در فرانسه معروف گشت. در این نبرد مذهبی ده‌ها هزار نفر از طرفداران این دو فرقه کشته شدند (پل تاد، کوپر و سورنسون، ۱۳۸۳: ۳۷۰).

اما این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که ظهور آیین پروتستان دستاوردهای قابل توجهی نیز داشته که شناسایی دقیق و موشکافانه آنها می‌تواند به شناخت سیر تحولات و فراز و نشیب‌های این جنبش مذهبی در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی، مذهبی و ... کمک شایانی نماید.

در اروپای پیرو لوتر دادگاه‌های مدنی جایگزین دادگاه‌های مذهبی شدند و قدرت از کلیسا به دولت انتقال یافت و اگر چه آشکارا دولت از کلیسا جدا شد اما کلیسا در عمل مطیع و فرمانبردار دولت گردید. در حقیقت، جنبش لوتری که بر آن بود تا همه شؤون زندگی انسان را تابع موازین دینی نماید، بی‌آنکه بداند و بخواهد، به برتری قوانین دنیوی بر زندگی انسان که مبنای زندگی امروزی می‌باشد، یاری نمود (دورانت، ۱۳۷۸: ۳۶-۲۶). باید گفت که انقلاب مذهبی پروتستان تبسم تعدادی از انقلابات سیاسی را نیز در اروپا به ارمغان آورد. این انقلاب مذهبی استقلال دولت‌های حکمرانان محلی و دولت شهرهای آلمان را تقویت و استوار نمود. اما در واقع، موجب هیچ نوع انقلاب اجتماعی نشد (توین بی، ۱۳۶۲: ۶۰۲).

ناگفته نماند که تمدن جدید مرهون انقلاب صنعتی می‌باشد و انقلاب صنعتی نیز در نتیجه فزونی ثروت و دانش پا به عرصه وجود می‌گذارد. ثروت فراوان که در ادبیات کاتولیکی مورد نکوهش

^۱. Oliver Cromwell

^۲. Presbyterianism شاخه‌ای از کلیسای پروتستان، ایجاد شده به دست ژان کالون در دوره نهضت اصلاح دینی در ژنو. ر.ک: <https://wikijoo.ir>

^۳. Saint Barthelemy

واقع شده بود با نهضت اصلاح دینی فضیلتی عالی و از اسباب آرمزش روح و زمینه‌ساز انقلاب صنعتی و تولد جهانی تازه گردید(سلماسی زاده، ۱۳۹۵:۱۴۳).

قرن نوزدهم شاهد توسعه بزرگ مذهب پروتستان به واسطه گروه‌های تبلیغاتی بود. پروتستان‌ها به مناطق دور دست جهان سفر می‌کردند تا کتاب مقدس انجیل را برای تمام انسان‌ها موعظه نمایند. بذرافشانی‌هایی که در آن دوران انجام گرفت در قرن بیستم به گل‌های شادمانی تبدیل شدند که به یاری تشکیلاتی تحت عنوان کلیساهای جوان پا به عرصه وجود نهادند. این نوع کلیساها در حال حاضر به شیوه جنبش وحدت کلیساها به بسط آیین مسیح در سراسر جهان خدمت می‌کنند(براون، ۱۳۸۲:۷۴).

۵. مهاجرت به آمریکا و ایجاد مستعمرات در آمریکای شمالی

به لحاظ تاریخی و جمعیت‌شناسی اکثر آمریکاییان، مسیحیان پروتستان هستند و سپس مسیحیان کاتولیک و سایر فرقه‌ها و ادیان می‌باشند. ایالت‌ها و جوامع اولیه‌ای که در آمریکا تشکیل شدند، استعمار انگلستان آنها را اداره می‌نمود یا تحت سلطه استعمار انگلستان بودند و همچنین نخستین مهاجران این جوامع که بیشتر از هلند، اسکاتلند و انگلستان بودند اکثر آنان جامعه پروتستان مذهب آمریکا را تشکیل می‌دادند. در واقع در آمریکا فرقه‌گرایی مذهبی به خصوص در آیین پروتستان بیشتر از سایر نقاط جهان به چشم می‌خورد(مولانا، ۱۳۹۰: ۷۴). پروتستان‌تیسیم ۵۷٪ و کاتولیک ۲۱٪ می‌باشد و مذاهب دیگری نیز وجود دارد که عبارتند از یهود، مسلمان، هندوئیسم، بودائیسم و ... که همه مذاهب در آمریکا، در انجام اعمال دینی خود آزادانه عمل می‌کنند و منع مذهبی ندارند. بیشتر مسیحیان پروتستان، از نژاد اروپایی می‌باشند(ابوالفتح، ۱۳۸۱: ۸۵). شایان ذکر است که در آمریکا از نظر معتقدات مذهبی تبعیضی وجود ندارد و هر مسیحی از هر فرقه‌ای باشد آزاد است که مطابق با عقاید دینی خود زندگی کند، در مسائل اجتماعی و عرفی نیز فقط قوانین مدنی حاکم می‌باشد(نویسنز و کاماچر، بی تا: ۱۷).

اما به راستی چرا ساکنان اولیه در آمریکای شمالی مسیحی پروتستان بودند؟ با توجه به اینکه مسیحیت کاتولیک از قدمت بیشتری برخوردار بوده است؟ چرا در سایر نقاط قاره آمریکا نظیر آمریکای جنوبی پیروان فرقه کاتولیک در اکثریت هستند اما در آمریکای شمالی پروتستان رواج بیشتری دارد؟

در پاسخ این پرسش‌ها باید گفت، نخست آغاز اصلاحات دینی با اوج عصر اکتشافات جغرافیایی همزمان گردید و نتایج گسترده‌ای در برگرفت(آدلر، ۱۳۸۷:۳۹۷). کشف راه دریایی دماغه امید نیک آفریقا- آسیا، راه پرسود تجارت با مشرق زمین را به سوی تاجران پرتغالی باز نمود و با کشف آمریکا توسط کریستف کلمب سرزمین‌های جدید و ثروتمندی نصیب دولت‌های اروپایی از جمله انگلستان،

فرانسه، پرتغال و اسپانیا نمود. حدود صد سال بعد از نخستین مهاجرت گروه‌های اسپانیولی و پرتغالی به آمریکا، انگلیسی‌ها نیز مصمم بودند تا در سواحل غربی آمریکای شمالی اقامت گزیده به آن ناحیه مهاجرت کنند.

دوم، مهاجرت انگلیسی‌ها از وطن خویش به سمت سرزمین‌های تازه کشف شده آمریکا دلایل گوناگونی داشت (پل تاد، کوپر و سورنسون، ۱۳۸۳: ۴۸۰-۳۷۷). دلایلی چون بیکاری و فقر بسیاری از کشاورزان انگلیسی را در سرزمین مادری‌شان مجبور به جلائی وطن کرده بود. دست یافتن و استخراج طلا و به دست آوردن زمین، به خصوص که زمین‌های کشاورزی در آمریکا وسعت زیادی داشته چون که قاره‌ای پهناور بود. اما عده‌ای از مهاجران انگلیسی به دلایل مختلف مذهبی پا به سرزمین‌های جهان نو گذاشتند. در این زمان بود که کلیسای انگلستان در مورد موضوعات مذهبی به شدت سخت‌گیری می‌نمود. به عبارتی دیگر، طبق قانون هیچ یک از شهروندان انگلیسی حق نداشتند در کلیساهای کاتولیکی و پروتستانی به انجام فرایض مذهبی خویش بپردازند در نتیجه تعدادی از افرادی که بر طبق این قانون از حضور در کلیساها محروم گردیده بودند برای مهاجرت به آمریکا درنگ نکردند و به امید آنکه در آمریکا بتوانند به انجام فرایض دینی و عبادی بپردازند، به مسافرت مبادرت ورزیدند که به این افراد پوریتن‌ها گفته می‌شود (همان: ۴۸۲-۴۸۱).

افزون بر این، هنگامی که چارلز اول به پادشاهی انگلستان رسید و بر اریکه قدرت تکیه زد بر آن شد تا پروتستان‌ها (پوریتن‌ها) را به طور کامل در عقاید و اعمال، تابع کلیسای انگلستان نماید و مخصوصاً سلسله مراتب کشیشان و اسقفان را در میان مردم اسکاتلند، برقرار نماید. اما اسکاتلندی‌ها به شدت مخالفت نموده، شورش کردند و پادشاه چون در برابر آنان ناتوان بود درصدد تأسیس پارلمانی برآمد. اما پروتستان‌ها در پارلمان نیز از اکثریت قابل توجهی برخوردار بودند. در آن زمان بدرفتاری پادشاه و اسقف اعظم موجب شد تا از سال ۱۶۲۸ م تا ۱۶۴۰ م. یعنی حدود ۱۲ سال تعداد ۲۰ هزار نفر از پیروان پروتستان از انگلستان به سرزمین‌های تازه کشف شده آمریکای شمالی مهاجرت نمایند و در ایالت‌های مهاجرنشین کنتیکت^۱ و ماساچوست^۲ بر طبق عقیده خویش کلیسایی نوین بنیان‌گذاری نمایند (بایرناس، ۱۳۸۸: ۶۸۲). این زنان و مردان انگلیسی که برای مهاجرت به آمریکا جزء اولین افراد مهاجر، در صفی طولانی ایستاده بودند در واقع تصمیم داشتند تا شانس و آزادی خود را در سرزمین جدید بیازمایند و در آنجا کشتزار و مزرعه ایجاد نمایند و همان طور که طبیعتاً آذوقه و پوشاکشان را به همراه داشتند، دین و عقیده خویش را نیز با خود به آمریکا آوردند (Brauer, 1965: 8).

به سخنی دیگر، این موج از مهاجران که هرکدام به دنبال نیمکره غربی بودند باید خود را با این دنیای جدید وفق می‌دادند (Granquist, 2009: 2). لذا می‌بایست سفر دریایی از انگلستان یا اروپا به

¹. Connecticut

². Massachusetts

آمریکا را که ۸ تا ۱۲ هفته به طول می‌انجامید را تحمل نمایند و البته اگر اوضاع آشفته و مواد غذایی به اتمام می‌رسید این مسافرت طولانی‌تر نیز می‌گشت (زین، ۱۳۸۹: ۵۷).

این مطلب حقیقتی است که تجارب اروپایی، تأثیرات قابل توجه و پایداری بر سرزمین‌های آمریکای شمالی، به خصوص در منطقه‌ای که بعدها به ایالات متحده بدل گردید، برجا گذاشتند. مهاجران اولیه آمریکا تمایل داشتند، مکانی برای زندگی انتخاب کنند که بتوانند در آنجا دور از آزار و شکنجه به مذهب خود پرداخته، آزادانه فعالیت‌های مذهبی خویش را انجام دهند. اروپاییانی که در سال ۱۶۲۰ میلادی به خاک آمریکا قدم نهادند، استقلال طلبانی بودند که در گذشته از انگلستان به هلند مهاجرت کرده بودند. آنها می‌خواستند یک جامعه تشکیل دهند و خود را وقف خداوند نمایند و تفسیری مفصل از کتاب‌های مقدس ارائه کنند (فلاورز، ۱۳۸۲: ۱۴۱). گفتنی است که مهم‌ترین منطقه نفوذ پروتستان‌ها در ۱۳ ایالتی بود که بعدها با هم متحد گردیدند و ایالات متحده آمریکا را تشکیل دادند. مردم ایالات متحده آمریکا به دین مسیحیت بسیار تمایل نشان دادند به طوری که در سال ۱۷۵۰م. به جز ایالت مریلند، همگی پروتستان مذهب بودند تقریباً همه کشیش‌های کلیسای انگلیکان^۱، انگلیسی بودند و کلیسای انگلستان هم از آنها پشتیبانی می‌نمود. کانون تبلیغاتی کتاب مقدس در انگلستان، مبلغان مذهبی فراوانی را به آمریکا فرستاد. همچنین عده‌ای از منونیت‌ها^۲ و مسیحیانی که آموزگاران اخلاق بودند به ایالت پنسیلوانیا مهاجرت نمودند و در نتیجه این کارها بود که ایالات متحده به یکی از بزرگترین مکان‌های پروتستان‌ها در جهان تبدیل گردید (رضایی، ۱۳۸۶: ۱۵۷-۱۵۰).

پوریتانیسم^۳ تنها آیینی بود که با گستردگی در قرن‌های ۱۶ و ۱۷ م در میان کشورهای انگلیسی زبان رشد و نمو پیدا کرد. دوران پوریتانیسم در آمریکا و یا در منطقه نیوانگلند^۴ آمریکای شمالی، آن زمان با تأسیس نخستین مستعمره پروتستانی در سال ۱۶۲۰ م. در ماساچوست شروع شد. در واقع، در تمام مستعمرات انگلیسی ایجاد شده در آمریکای شمالی تأثیر و نفوذ پوریتانیسم به چشم می‌خورد. مستعمرات پروتستان مذهب ماساچوست و بعدها اجتماعات بزرگ ایجاد شده در شهر پلی‌موز^۵ آمریکا، ضمن گسترش خود، تمامی نیوانگلند را شامل شدند (صاحب‌خلق، ۱۳۸۷: ۴۲-۴۱). در حقیقت، آیینی که لوتر بنیان نهاد بیشتر در اتریش، آلمان و آمریکا رواج پیدا کرد (رضایی، ۱۳۸۶: ۱۵۰).

^۱. Anglican

^۲. Mennonite منونی یا منونیت‌ها گروهی از مسیحیانی هستند که از کلیسای فرقه آناپاتیست پیروی می‌کنند. رهبری این دسته از آناپاتیست‌ها را که بعدها منونایت نامیده شدند، منو سیمونز هلندی به عهده داشت. آنها معتقد بودند که مارتین لوتر و اولریش زوینگلی به اندازه کافی به اندیشه‌های اصلاح‌گرانه خود پایبند نیستند و در عملی کردن اندیشه‌های اصلاحی خود فاقد ابتکار و سرعت عمل هستند. ر.ک: <https://kalamator.com>

^۳. Puritanism

^۴. New England

^۵. Plymouth

بنابراین اگر مهاجرت، هدفمندانه صورت گیرد می‌تواند ثمربخش باشد و دریچه‌ای به سوی افق‌های روشن و تجارب جدید زندگی به شمار رود. مهاجران اولیه آمریکا امیدوارانه و صبورانه برای ساختن آینده‌ای بهتر موطن خویش را ترک کردند تا آن‌چه را در سرزمین خویش دست نیافتنی می‌پنداشتند، در آمریکا به دست آورند و به آرزوهای خویش جامه عمل بپوشانند. لذا مخاطرات سفری طولانی و پرمشقت را متحمل شدند تا بتوانند علیرغم مشکلات فراوان، در اقلیم جدید، روزگار بهتری سپری نمایند.

۶. نتیجه‌گیری

در آغاز قرن شانزدهم و هم‌زمان با اکتشافات جغرافیایی اروپاییان، نهضت اصلاح دینی به رهبری مارتین لوتر، کشیش آلمانی، در اروپا اتفاق افتاد و اساس آیین پروتستان در جهان مسیحیت بنا نهاده شد. لوتر که راهبی سخنور بود توانست شجاعانه در برابر فساد دستگاه پاپ و کلیسا قد علم نماید و با صراحت عقاید خویش را بیان کرده و با اصحاب فاسد کلیسا به مخالفت پردازد. به تدریج، لوتر در آلمان طرفدارانی پیدا کرد که به وی پیوستند و در اندک زمانی نیز عقاید و اندیشه‌های وی در سایر کشورهای اروپایی تسری نمود تا جایی که تقریباً بسیاری از مسیحیان از تفکرات لوتر و سایر اصلاحگران جانبداری نموده، کار به جایی رسید که مسیحیان پروتستان و طرفداران کلیسای کاتولیک وارد مخاصمه گردیدند و جنگ و ستیزهای مذهبی خونین و بی‌رحمانه‌ای به راه انداختند. لذا پروتستان‌ها بر اثر آزار و شکنجه مخالفین خود مصمم شدند تا به سرزمین‌های جدیدی که در آن سوی اقیانوس به تازگی توسط کریستف کلمب کشف شده بودند، مهاجرت نمایند. بدین ترتیب هزاران اروپایی پروتستان مذهب برای نجات از ستم متعصبان کاتولیک و رهایی از تنگناهای مذهبی به سوی آمریکای شمالی مهاجرت کردند و با تشکیل حدود سیزده مستعمره توانستند تمدنی را پایه‌گذاری کنند که در عصر حاضر به ایالات متحده آمریکا مشهور می‌باشد. ناگفته نماند که در میان مهاجران اروپایی که از کشورهای هلند، فرانسه و اسپانیا بودند، تنها انگلیسی‌ها توانستند بر سایر رقبا پیروز گردند و فاتح قلمروی آمریکای شمالی شوند.

مهاجرت اولیه اروپاییان به آمریکا یکی از رویدادهای تاریخی قابل تأمل است که در گستره تاریخ بشر از دیرباز تاکنون رخ داده است و این نمونه روشن می‌نماید که بسیاری از تمدن‌های جدید و نوین، زاینده اندیشه‌ها، ایده‌ها و شرایط نوین هستند هر چند عوامل دیگر نیز در پیدایش تمدن‌ها و جوامع انسانی در طول تاریخ نقش مؤثری داشته‌اند.

منابع

آدلر، فیلیپ جی (۱۳۸۷)، تمدن‌های عالم، محمد حسین آریا، تهران: انتشارات امیرکبیر
ابوالفتح، امیرعلی (۱۳۸۱)، برآورد استراتژیک ایالات متحده آمریکا، تهران: انتشارات موسسه فرهنگی
مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران

بایرناس، جان (۱۳۸۸)، تاریخ جامع ادیان، علی اصغر حکمت، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
براون، رابرت مک آفی (۱۳۸۲)، روح آیین پروتستان، فریبرز مجیدی، تهران: نشر نگاه معاصر
بریل، پاتریسیا (۱۳۹۶)، تاریخ مذهبی اروپا، محمدجواد محمدی، تهران: انتشارات اطلاعات
توین بی، آرنولد (۱۳۶۲)، تاریخ تمدن، یعقوب آژند، تهران: انتشارات مولی
دورانت، ویل (۱۳۷۸)، تاریخ تمدن، احمد بطحائی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی
دوسانتیلانا، جورجی (۱۳۴۵)، عصر بلندگرایی، پرویز داریوش، تهران: موسسه چاپ و انتشارات امیرکبیر/
فرانکلین

زین، هاوارد (۱۳۸۹)، رؤیای آمریکایی، فاطمه شفیعی سروستانی، تهران: هلال
رضایی، عبدالعظیم (۱۳۸۶)، تاریخ ادیان جهان، تهران: انتشارات علمی
سلماسی زاده، محمد (۱۳۹۵)، تاریخ اروپا از رنسانس تا انقلاب فرانسه، تهران: انتشارات میثاق فرزندگان
ساداتی نژاد، سید مهدی و نگین نوریان دهکردی (۱۳۹۹)، «از پروتستان‌تیسیم مسیحی تا پروتستان‌تیسیم
اسلامی، تأملی نقادانه بر برداشت‌های روشنفکرانه»، فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم
سیاسی، دوره ۵۰، شماره چهارم، صص ۱۱۶۶-۱۱۴۳.

صاحب خلق، نصیر (۱۳۸۷)، پروتستان‌تیزم، پیوریتانیزم و مسیحیت صهیونیستی، تهران: هلال
فروغی، محمدعلی (۱۳۴۴)، سیر حکمت در اروپا، تهران: انتشارات زوار.
فلاورز، سارا (۱۳۸۲)، اصلاحات، رضا یاسایی، تهران: ققنوس.
کوریک، جیمز آ. (۱۳۸۰)، رنسانس، آزیتا یاسایی، تهران: ققنوس.
کاماجر، هنری استیل و آلان نوینز (بی تا)، آمریکا چگونه آمریکا شد، محسن رهنما، تهران: چاپ تابان.
کوپر، کنت. اس. و لوئیس پل تاد و کلارنس وودراوسورنسون (۱۳۸۳)، تاریخ تمدن و زندگی مردم جهان،
هاشم رضی، تهران: انتشارات سخن.

مولانا، حمید (۱۳۹۰)، آمریکا شناسی فراز و فرود یک امپراتوری، تهران: انتشارات امیرکبیر.
مک گراث، آلیستر (۱۳۸۲)، مقدمه ای بر تفکر نهضت اصلاح دینی، بهروز حدادی، قم: مرکز مطالعات و
تحقیقات ادیان و مذاهب

نوروزی، حسین (۱۳۸۹)، «مبانی فلسفی اصلاح دینی از دیدگاه پل تیلیش»، پژوهش‌های فلسفی نشریه
دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۵۳، صص ۱۱۸-۱۰۳.

A. Granquist, Mark, " Religion and Immigration, Old and New", Word & World, Vol.29, No.3, 2009, 217-26.

Birkás, Antal, " The Protestant Reformation: Origins, Impact and Heritage", Civic Review, Vol. 14, Special Issue, 2018, 424-434.

Burrel, Kevin, "How the West Was Won: Christian Expansion Before and After the Protestant Reformation ", Andrews University Seminary Studies, Vol. 56, No. 1, 2018, 115-140.

C. Brauer, Jerald, *Protestantism in America: A Narrative History*, Philadelphia, Westminster Press, 1965.

<http://pajoohe.ir>

<https://abadis.ir>

<https://kalamator.com>

<https://wikijoo.ir>

<https://www.iranketab.ir>

Uhlmann, Eric Luis, Jeffrey Sanchez-Burks, "The Implicit Legacy of American Protestantism", *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol. 45, Issue 6, 2014.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

Research Article

The Religious Reformation (Protestantism) in Europe and Its Impact on the Establishment of Colonies in North America

Mehri Basnas¹ and Elizabeth Torban²

Date of received: 2025/05/10

Date of Accept: 2025/06/10

Abstract

Protestantism in sixteenth-century Europe, founded by Martin Luther, a German priest, and John Calvin, leaders of this religious reformation, caused a significant schism within Christianity, leading to widespread conflicts and violent confrontations across Europe. This period, known as the Reformation, coincided with the Age of Geographical Discoveries. Following Christopher Columbus's discovery of the Americas, many religious dissenters—and those persecuted by fellow believers and local authorities for adopting Protestantism—found an opportunity to seek freedom of belief and escape oppression by migrating across the ocean to the New World, where they laid the foundations of colonies in North America. The main question of this study is: How did the religious Reformation in Europe influence the establishment of colonies in North America, and what role did it play? By examining this historical-religious event, the study explores the nature of the Reformation, its origins, and its effects on colonial development in the region. The results of this research highlight the achievements of Protestantism during this era and its impacts on the modern world. This study employs a descriptive-analytical method, drawing on both domestic and international research sources, primarily library and documentary materials, to investigate the influence of the European religious Reformation on the creation of North American colonies.

Keywords: Protestantism; Martin Luther; Europe; America; Colonies.

Citation (APA 7th ed. / APSA)

Basnas, Mehri; Torban, Elizabeth (Fall 2025). "The Religious Reformation (Protestantism) in Europe and Its Impact on the Establishment of Colonies in North America". *Quarterly Journal of Research in History, Politics and Media*. Vol. 8, Num. 3, S.No. 31, pp. 117 - 134.

¹. Assistant Professor, Department of Islamic Studies, Faculty of Theology, University of Tabriz, Tabriz, Iran. Email: m.basnas@tabrizu.ac.ir

². M.A. Graduate in World History, Faculty of Law and Social Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran. Email: elizabethtarbon@yahoo.com

Copyright © 2010, KSSI (Karimeh Strategic Studies Institute Of Shiraz). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International, which permits others to download this work, share it with others and Adapt the material.

References

- A. Granquist, Mark, " Religion and Immigration, Old and New", *Word & World*, Vol.29, No.3, 2009, 217-26.
- Abolfath, A. A. (2002). *Strategic Assessment of the United States*. Tehran: Abrar Moaser International Cultural Studies and Research Institute.(in Persian)
- Adler, P. G. (2008). *World Civilizations*. Translated by M. H. Arya. Tehran: Amir Kabir Publications.
- Bayernas, J. (2009). *Comprehensive History of Religions*. Translated by A. A. Hekmat. Tehran: Scientific and Cultural Publishing Company.
- Birkás, Antal, " The Protestant Reformation: Origins, Impact and Heritage", *Civic Review*, Vol. 14, Special Issue, 2018, 424-434.
- Brill, P. (2017). *Religious History of Europe*. Translated by M. J. Mohammadi. Tehran: Ettelaat Publications.
- Brown, R. M. (2003). *The Spirit of Protestantism*. Translated by F. Majidi. Tehran: Negah Moaser.
- Burrel, Kevin, "How the West Was Won: Christian Expansion Before and After the Protestant Reformation ", *Andrews University Seminary Studies*, Vol. 56, No. 1, 2018, 115–140.
- C. Brauer, Jerald, *Protestantism in America: A Narrative History*, Philadelphia, Westminster Press, 1965.
- Commager, H. S., & Nevins, A. (n.d.). *How America Became America*. Translated by M. Rahnama. Tehran: Taban Press.
- Cooper, K. S., Todd, L. P., & Sorenson, C. W. (2004). *World Civilization and the Life of Peoples*. Translated by H. Razi. Tehran: Sokhan.
- de Santillana, G. (1966). *The Age of Rationalism*. Translated by P. Daryoush. Tehran: Amir Kabir / Franklin Institute.
- Durant, W. (1999). *The History of Civilization*. Translated by A. Batha'i. Tehran: Scientific and Cultural Publishing Company.
- Flowers, S. (2003). *The Reformation*. Translated by R. Yasai. Tehran: Qoqnoos Publishing.
- Foroughi, M. A. (1965). *The Course of Philosophy in Europe*. Tehran: Zavar.(in Persian)
- <http://pajoohe.ir>
<https://abadis.ir>
<https://kalamator.com>
<https://wikijoo.ir>
<https://www.iranketab.ir>
- Kurek, J. A. (2001). *The Renaissance*. Translated by A. Yasai. Tehran: Qoqnoos.
- McGrath, A. (2003). *An Introduction to Reformation Thought*. Translated by B. Haddadi. Qom: Center for the Study of Religions and Sects.
- Mowlana, H. (2011). *American Studies: The Rise and Decline of an Empire*. Tehran: Amir Kabir Publications.

- Norouzi, H. (2010). *Philosophical foundations of the Reformation from the perspective of Paul Tillich*. *Philosophical Studies, Faculty of Literature and Humanities, University of Tabriz*, 53, 103–118. (in Persian)
- Rezaei, A. (2007). *History of World Religions*. Tehran: Elmi Publications. (in Persian)
- Sadatinejad, S. M., & Nourian Dehkordi, N. (2020). *From Christian Protestantism to Islamic Protestantism: A critical reflection on intellectual interpretations*. *Politics Quarterly, Faculty of Law and Political Science*, 50(4), 1143–1166. (in Persian)
- Saheb-Kholgh, N. (2008). *Protestantism, Puritanism, and Christian Zionism*. Tehran: Helal. (in Persian)
- Salmasizadeh, M. (2016). *History of Europe from the Renaissance to the French Revolution*. Tehran: Misaq Farzanegan. (in Persian)
- Toynbee, A. (1983). *History of Civilization*. Translated by Y. Azhdand. Tehran: Moli.
- Uhlmann, Eric Luis, Jeffrey Sanchez-Burks, "The Implicit Legacy of American Protestantism", *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol. 45, Issue 6, 2014.
- Zinn, H. (2010). *The American Dream*. Translated by F. Shafiei Servestani. Tehran: Helal.

